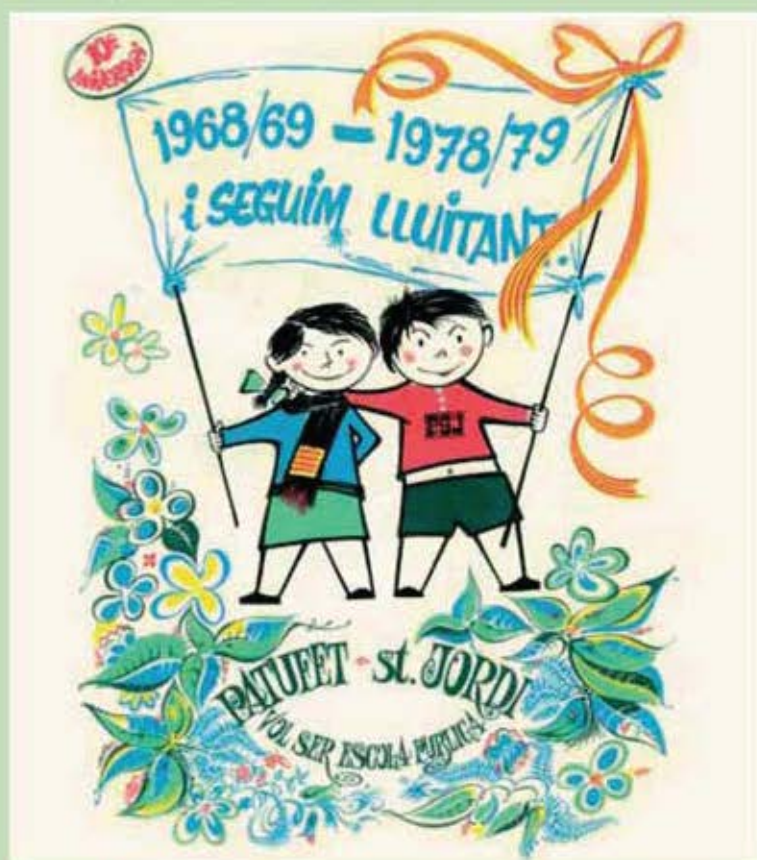


L'escola Patufet i el seu context 40 anys d'història

Montserrat Company
Josep Maria Valero



ceh
centre d'estudis
de l'hospitalet

col·lecció/2
josefina gómez olivares

**L'escola Patufet i el seu context.
40 anys d'història**

**Montserrat Company
Josep Maria Valero**

L'escola Patufet i el seu context. 40 anys d'història

**Montserrat Company
Josep Maria Valero**

col·lecció/2
josefina gómez olivares

ceh
centre d'estudis
de l'hospitalet

© Montserrat Company. Josep M. Valero
© Centre d'Estudis de L'Hospitalet
C/ Major, 54, primer
celh@celh.org
www.celh.org

Col·lecció/2 josefina gómez olivares
Primera edició: desembre de 2010
ISBN: 978-84-922206-8-7
Dipòsit legal:
Correcció: Eva Rodríguez Ollé
Producció: Ambar Comunicació, SL (ambar@periodistes.org)
Disseny de la portada: Creators ®
Fotografia de portada: Cartell commemoratiu del Xè aniversari del Patufet, obra de Joan Piera Creixell. Aquesta i la resta d'il·lustracions del llibre, són del Fons de l'Arxiu de l'Escola Patufet-Sant Jordi.

Aquesta edició s'ha fet en conveni amb:



Ajuntament de L'Hospitalet

I la col·laboració de:



Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra ha de comptar amb l'autorització escrita dels titulars de la propietat intel·lectual, excepte en el que la llei preveu expressament al respecte. La infracció d'aquests drets pot ser constitutiva de delictes contra la propietat intel·lectual (art. 270 i seg. del Codi penal). Tots els drets reservats.

Sumari

1. Introducció.....	7
2. Els inicis	9
2.1 Context polític, social i pedagògic	9
2.2 El senyor Batallé i els antecedents.....	10
2.3 Primers passos d'una renovació pedagògica a Catalunya.....	12
2.4 L'Escola Activa de Pares.....	14
2.5 El context escolar de l'Hospitalet l'any 1968	19
3. Construcció d'un model	23
3.1 Principis de model ideològic, pedagògic i d'organització escolar	23
3.2 El factor humà: l'equip de mestres, els pares i mares i el personal no docent	25
3.2.1 L'equip de mestres	26
3.2.2 Els pares i les mares	28
3.2.3 El personal no docent	29
4. L'escola creix	31
4.1 Gestió infraestructures	32
4.2 Lluita per la subsistència, el compromís i la gestió econòmica.	37
4.2.1 L'edifici	37
4.2.2 Economia	40
4.2.3 El material de classe	42
5. Camí cap a l'escola pública	45
5.1 Declaració sobre l'escola pública de les X i XI Escola d'Estiu (juliol 1975 i juliol 1976)	47
5.2 De Coordinació Escolar al CEPEPC. Procés cap a l'escola pública amb el CEPEPC i "Llei del CEPEPC"	49
5.3 L'Escola, el barri de Sant Josep i l'Ajuntament. Relació amb l'escola pública	56
5.4 L'entrada a l'escola pública i l'escola nova	60
5.4.1 Ingress a l'escola pública	60
5.4.2 L'escola nova	66
5.5 A manera de resum	71

6. Un projecte educatiu	73
6.1 Pedagogia activa. Trets rellevants	75
6.1.1 L'educació integral	79
6.1.2 Educació per a la llibertat. L'autogestió	80
6.1.3 Escola comprensiva i escola inclusiva	81
6.1.4 La dimensió social en el treball de mestres i alumnes. El treball en grup i la participació	82
6.1.5 Les reunions de classe i les entrevistes	85
6.2 Relació amb la realitat social i natural	86
6.3 L'escola en relació amb la realitat sociopolítica del moment ..	89
6.3.1 La realitat sociopolítica des de les classes	89
6.3.2 La religió a l'escola	90
6.3.3 La llengua i la cultura catalana	91
6.3.4 Les festes	94
6.4 Altres temes importants del projecte educatiu	98
6.4.1 La formació de mestres	98
6.4.2 La incorporació de la psicopedagogia	104
6.4.3 La Biblioteca	105
6.4.4 Educació infantil: escola bressol, parvulari i cicle inicial.	108
6.4.5 Eixos imprescindibles de l'educació integral al llarg de l'escolaritat: creativitat i expressió	112
6.5 Mares i pares. Participació	115
6.5.1 El model	115
6.5.2 La complicitat	117
6.5.3 <i>Cop d'Ull</i>	121
6.6 La LOGSE, el Moviment de Renovació Pedagògica i el Patufet.	122
7. Valoracions i conclusions	129
7.1 Uns testimonis. Tres directores i un director parlen de la tercera etapa	132
7.2 Qüestions que ens plantegem per poder fer una anàlisi del que han significat els darrers quinze anys del Patufet com a escola pública	141

4. L'ESCOLA CREIX

Sens dubte, els primers deu anys del Patufet van marcar el seu futur i, tanmateix, el seu creixement que, com ja hem explicat, va venir associat a les necessitats de *fer una escola diferent a la que el franquisme ens havia imposat* i, per tant, al desig de canvi, renovació, qualitat i, també, a les necessitats d'escolarització de la nostra ciutat que, com vèiem en les dades del primer apartat d'aquest article, definien *un panorama desolador del context escolar el 1968*.

Tot plegat anava lligat al procés que vivíem a l'Hospitalet i al qual estàvem implicats com a ciutadania compromesa i que ajudà a canviar a poc a poc el nostre context social i polític. La fi del franquisme ja s'endevinava, tot i que percebíem que encara durava massa.

A l'Hospitalet, les lluites per l'escolarització pública estaven al carrer i l'Escola Patufet hi era present lluitant pel seu propi projecte i, ensems, per l'escola pública que, tal com tot seguit expliquem, van esdevenir dos camins que es trobaren.

Coincideix aquest moment històric amb el naixement de les comissions de barri impulsades per l'oposició antifranquista, especialment pel PSUC i per Bandera Roja, per tal d'organitzar els moviments veïnals, paral·lels a les comissions obreres en el camp sindical. Una d'aquestes comissions de barri fou la de Bellvitge i, com la majoria, esdevingué l'embrió de les futures associacions de veïns. La plataforma reivindicativa inicial de la comissió del barri de Bellvitge era la falta d'escoles, de transports i de mercat.

«La Comissió, i més tard les associacions (la parroquial Asociación Católica de Padres de Familia, entre d'altres), van adoptar el tema de la guarderia (un centre infantil per poder acollir els fills en edat no escolar de les dones treballadores) com un servei important per al barri. Pares i veïns en general van recolzar-la activament i la repressió policial a les mobilitzacions en favor de Tintin (aquest és el nom que posaren al projecte d'escola bressol) també va ser molt dura. El cas del col·lectiu de la guarderia és l'exemple d'una colla de grups que van combinar la reivindicació amb la creació i

l'autogestió de serveis, alguns dels quals encara continuen al barri. Això és el que va succeir amb Tintin, que avui és la guarderia pública "El passeig".»¹²

Quan l'articulista parla de guarderia pública està fent referència a la municipalització, ja que el món de les escoles bressol, tal com ara es denominen les abans anomenades *guarderies*, no preveu altre «propietat» que la privada o les municipals. En els moments de la creació de Tintin, que finalment obrí portes l'octubre de 1971, fou tot un èxit de les primeres lluites dins l'associacionisme veïnal, només existien les antigues guarderies municipals a Barcelona, les poques restants eren de titularitat privada.

En pocs anys, l'exemple de Bellvitge quallà a la Torrasa amb la guarderia La Guagua; a Collblanc amb la guarderia Fortuny; a Sant Josep amb Garabatos i al Centre amb l'Escola Bressol Patufet, de la qual parlarem més endavant. Totes elles reben suport econòmic de l'Ajuntament de la ciutat.

4.1. Gestió d'infraestructures

Durant aquests deu anys (1968-1978), la gestió de l'Escola va estar marcada pel creixement i la lluita per la subsistència. Calia superar la precarietat econòmica del dia a dia, trobar mestres nous i anar construint un model de gestió.

L'Escola, que començà com una iniciativa privada amb el suport dels pares, es convertí en una cooperativa de mestres l'any 1974, a la qual es va afegir el personal no docent l'any següent.

La necessitat objectiva del model d'escola proposat pel Patufet, la complicitat de pares i mares, la carència esmentada de places escolars a l'Hospitalet van contribuir a la demanda de matrícules, tot un èxit durant aquests primers anys.

¹² DOMÍNGUEZ, Manuel «Resultat del Taller sobre Associacionisme i Participació dedicat al barri de Bellvitge.» Quaderns d'Estudi n. 10. Centre d'Estudis de l'Hospitalet. Setembre 1991, pàg.36 a 39.

I, per tant, un aspecte que donà molta feina fou disposar d'espais i de recursos convenients per dur a terme la tasca pedagògica. De fet, la recerca d'un edifici adequat, «la recerca d'una ESCOLA NOVA», va marcar aquell procés inicial.

La integració dels alumnes provinents del Jardí d'Infància Sant Jordi del carrer de Provença el curs 1970-1971 i de l'Acadèmia Sant Jordi del carrer Tarragona el curs 1974-1975 augmentà de forma substancial el nombre d'alumnes, fins arribar a la xifra de 410.

També cal esmentar, una altra vegada, l'aprovació de la Llei de la EGB (Educación General Básica) l'agost de 1970, coneguda també amb el nom del ministre que la impulsà, Villar Palasí. Aquesta llei allargava l'ensenyament obligatori fins als catorze anys, en un intent d'aproximar-se a les lleis d'educació europees. Aquesta disposició, en conseqüència, també contribuï a l'augment d'alumnes. Val a dir que la llei comportà una notable modernització del sistema educatiu, fet que va provocar que els pares d'un petit grup d'alumnes de l'Acadèmia, a instàncies de l'equip pedagògic del Patufet, acceptessin la proposta de repetir el darrer curs de primària per tal de poder cursar el final de la seva escolaritat obligatòria en el tercer cicle de la nova EGB.

Els alumnes van quedar distribuïts en tres edificis: el del carrer del Príncep de Bergara, que acollia els nens i nenes del jardí d'infància i parvulari; el del carrer de Provença que acollia els alumnes de bàsica I (1a. etapa) i, al carrer de Tarragona, els de bàsica II (2a. etapa), segons la nomenclatura de la, llavors, nova llei d'educació coneguda com EGB (LEGB/70)

L'aplicació d'aquesta llei ja estava en marxa i les condicions dels edificis esmentats no estaven d'acord amb les exigències de la nova legislació. No obstant això, cal dir que aquesta realitat, el Patufet la compartia amb la quasi totalitat de les escoles de la ciutat, a excepció de les escoles religioses.

Tot plegat explica a bastament la importància que tingué per a aquells mestres, famílies i personal no docent arribar a disposar d'un edifici en condicions. Aquest procés obligà a fer constants les



Ja tenim Pati! El curs 1971-1972 s'inaugurà l'edifici insígnia del Patufet dels primers quinze anys, el del carrer Príncep de Bergara, que amb un bon pati facilità les trobades de tota l'escola

relacions de l'Escola amb les administracions públiques: la municipal primer, com a administració més propera; l'estatal, el Ministeri, que tenia encara totes les competències en educació, i, finalment, l'autonòmica, quan ja va tenir les competències (1978).

Les dificultats econòmiques i la manca d'edificis en condicions marquen el dia a dia d'aquells primers anys. Mestres, pares i mares s'impliquen des de l'any 1976 en unes mobilitzacions, que inclouen el compromís polític i social, que fan possible que, a poc a poc, l'ajuda de l'administració local també s'impliqui en el procés i es puguin superar els primers deu anys d'escola.

Entre les eleccions legislatives del 15 de juny de 1977 i les municipals del 3 d'abril de 1979 s'obrí un període en que els grups de l'oposició municipal s'esforçaren a mobilitzar la població en les qüestions més punyents que patia l'Hospitalet. Les novelles associacions de veïns, el centres socials i les parròquies de caire progressista foren els principals motors d'aquestes mobilitzacions.



Primera trobada de pares al nou edifici de Príncep de Bergara. Curs 1971-1972

Un dels motius, tal com ja hem dit, era, per una banda, la manca de places escolars i, per altra, la manca de qualitat de l'escola pública. Ja s'ha parlat de l'acció de l'Associació de Veïns de Bellvitge, que es materialitzà amb la creació de la Guarderia Tintin, però també cal ressenyar que una de les primeres accions que dugué a terme l'Associació de Veïns de Can Vidalet fou la publicació d'un butlletí, el primer número del qual s'obria amb un article reivindicatiu sobre el problema escolar del barri, o que l'any 1976 l'actiu i emblemàtic Centre Social de la Florida editava un dossier sobre ensenyament en el qual s'analitzava la problemàtica i s'exposaven també les reivindicacions del seu barri.¹³

Per la seva banda, trobem una hiperactivitat de la Coordinadora d'Ensenyament de l'Hospitalet, de la qual hem parlat en l'apartat sobre l'Escola Activa de Pares, durant els cursos 1975/1976 i 1976/1977. Una vaga de mestres iniciada a l'escola privada, i que

¹³ AUTORS DIVERSOS. *L'Hospitalet lloc de memòria. Exili, deportació, repressió i lluita antifranquista*. Centre d'Estudis de l'Hospitalet. 2007. Pàg.261 i 268.

l'acció de la Coordinadora feu possible que s'adherissin a la vaga els mestres de la pública (1976), unes manifestacions convocades per la Coordinadora en contra de les subvencions a l'escola privada que anaven en perjudici de l'escola pública (1976), el suport a les vagues del PNN (professorat no numerari) i de les condicions i mancances de l'ensenyament mitjà (instituts de batxillerat i de formació professional).¹⁴ Però, de tots els esforços mobilitzadors sobre el tema de l'ensenyament, potser el que tingué més ressò fou el que es dugué a terme el dissabte 11 de maig de 1977. Impulsat per la Coordinadora d'Ensenyament de l'Hospitalet es creà una Mesa de l'Hospitalet en defensa de l'escola pública i la seva qualitat, que organitzà una manifestació en el dia esmentat per reivindicar, davant la Generalitat, la solució al problema escolar de la nostra ciutat. La marxa transcorregué des de Canaletes fins a la plaça de Sant Jaume i la plataforma reivindicativa era la falta de 1.000 places d'ensenyament mitjà públic, el condicionament de Can Vilumara, la construcció de l'Institut de BUP n. 6 i el d'FP n. 3 (actuacions imprescindibles per abordar el problema de les mil places), la construcció de parvularis i centres d'EGB necessaris, la gratuïtat real de l'ensenyament públic i per a la qualitat de l'ensenyament (ampliació de les plantilles de professorat, educació especial, gimnàs, substitucions, formació d'adults, etc.). En la convocatòria, la Mesa també convidava, el diumenge següent, 19 de maig, a participar conjuntament amb tots els municipis de Catalunya a la manifestació i festa posterior al parc de la Ciutadella: "EN DEFENSA DE L'ESCOLA PÚBLICA I LA SEVA QUALITAT".¹⁵

Pel que fa al Patufet, la vida continuà i la demanda no parà de créixer. Ja l'any 1978 es va decidir doblar línies, començant pels més petits. Això va portar que al final del curs 1980/1981 l'escola tingués 575 alumnes, distribuïts ja en sis edificis que estaven ubicats així:

¹⁴ D'aquestes accions de la Coordinadora d'Ensenyament de l'Hospitalet queden testimonis escrits en els fulls informatius que s'elaboraren. En conserven còpies l'autora d'aquest article, Montserrat Company, i el que fou representant de les APA a la Coordinadora, Jesús Batet. És sorprenent que, arran de les accions per a la vaga de mestres, en la nota adreçada a l'opinió pública del mes de maig del 1976, s'informés que s'havia passat a l'Hospitalet, de gener a maig, d'onze APA a trenta una.

¹⁵ AUTORS DIVERSOS. *Història de l'Hospitalet. Una síntesi del passat com a eina de futur*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997. Pàg. 230.

- Carrer Príncep de Bergara, 37, la «casa rosa», la casa «gran» durant aquests anys de creixement, l'única que disposava d'un gran pati que permetia aplegar a tothom en les festes i grans celebracions.
- Carrer Tarragona, l'antiga seu de l'Acadèmia Sant Jordi.
- «Can seixanta», per allò del número 60 del carrer Príncep de Bergara, davant per davant de la «casa rosa».
- Carrer Provença, 49, antiga seu del Jardí d'Infància de l'Acadèmia Sant Jordi.
- Carrer Príncep de Bergara, 80, «Cal Borni».
- «L'Òpera», al carrer Josep Prats, 60, al costat de l'antic cine Òpera.

Cal remarcar que aquests dos darrers locals i un terreny de Bellvitge van estar cedits per l'Ajuntament, esdevenint així el primer pas de compromís públic i de reconeixement institucional al projecte de fer una escola de qualitat per a tothom.

4.2. Lluita per la subsistència, el compromís i la gestió econòmica

4.2.1 Edifici

La síntesi que va escriure Francesc Batallé en el número especial del *Cop d'Ull* ja esmentat, ens parla del que va passar durant aquests primers anys.

«La necessitat d'un local en condicions i que tots els nivells educatius poguessin estar junts ens van fer decidir que ens acollíssim als crèdits i subvencions que el Ministeri d'Educació i Ciència promovia a través del Banco Español de Crédito a la Construcción, de Madrid.

»Els terrenys on s'hauria d'ubicar el nou edifici eren a Bellvitge. Un triangle de 7.500 m² situat entre l'avinguda Mare de Déu de Bellvitge i la travessia Industrial, comprats per l'Ajuntament i cedits a la Cooperativa en el Ple Municipal del gener de 1976. (L'alcalde era en aquell moment el Sr. Vicenç Capdevila).

»La Cooperativa decideix demanar l'elaboració del projecte arquitectònic a l'arquitecte Pere Pujol Paulí. Un cop acabat el projecte amb l'ajuda econòmica de la Fundació Artur Martorell, visitarem juntament amb el seu representant, Juli Vela, els responsables del Banco de Crédito a la Construcción, el 20 d'octubre del 1976 per lliurar la documentació que se'ns havia demanat.

»Al cap d'un any ens ho notificaren: no va ser possible ni la subvenció ni el crèdit. El motiu que adduïen era que ens abaixaven el crèdit que ja teníem, i que —deien— la Cooperativa no tenia solvència. Per tant, els pares i la Cooperativa havien de buscar altres fonts de recursos per a la nova construcció.

»Mentrestant, a molts indrets de Catalunya havien anat sorgint altres moviments d'escoles i coordinadores que lluitaven per aconseguir una escola diferent: catalana, activa... Uns moviments i altres es van anar coneixent i adonant-se que tenien molt en comú; i així va ser com van decidir aplegar forces i seguir lluitant junts, sota les sigles de CEPEPC (col·lectiu d'escoles per una escola pública i catalana).

»Integrats en el CEPEPC i conseqüents amb els nostres criteris de no selectivitat econòmica, no volíem ni podíem plantejar que aquest nou edifici fos finançat pels pares de l'escola.»¹⁶

Durant el curs 1974-1975 en una assemblea general de pares i mestres convocada pel Consell d'Escola, ja s'havia desestimat construir l'escola amb les aportacions dels pares. «Ni podem ni volem perpetuar-nos com a escola privada i selectiva» ens recorda la nota que redactà l'esmentat Consell d'Escola. Aquesta presa de postura va comportar el fet de forçar la implicació municipal i d'altres administracions en el projecte.

Continuem amb l'article esmentat: «Es per això que iniciarem el procés per tal que els costos de la construcció fossin de finançament públic. Per tant, sol·licitarem al Ministeri que l'Escola fos declarada "Escola Pilot" per l'ICE (Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Politècnica de Barcelona), octubre del 78.

¹⁶ Op. cit., pàg. 6-7.

»La política del Ministeri en aquell moment en relació amb els ICE (els volien suprimir), no ho feu possible; tot i que en la visita a Madrid ens acompanyava el 1r alcalde democràtic de la ciutat, Sr. Ignasi Pujana, el regidor d'Ensenyament, Sr. Jaume Botey, i el director de l'ICE, Ferran Puerta. (Cal remarcar que un pare de l'escola, Josep Ferrer Llop, professor de l'ICE de la Politècnica, va facilitar dur a terme aquesta gestió. La visita al Ministeri es realitzà l'any 1979).

»En una assemblea de pares i mestres es va decidir abandonar aquest projecte d'edificació.

»L'Escola havia de ser pública i catalana, i això implicava lluitar juntament amb les altres escoles del Col·lectiu perquè la Generalitat reconegués aquesta possibilitat i així integrar-se a la Xarxa d'Escoles Públiques de la Generalitat

»El projecte i la construcció d'un edifici amb condicions era una fita important per facilitar el pas cap a una escola pública, i era clar que al solar que l'Ajuntament ens havia cedit a Bellvitge calia que s'hi construís al més aviat possible.

»Per què l'escola no es declarava municipal? Això podria ser una solució. Es torna a demanar aquesta solució, ja que altres ciutats tenien les seves escoles municipals. Noves peticions, noves assemblees a l'Ajuntament. No era possible. Alguns diaris es fan ressò de les nostres peticions. Concretament els diaris de gener del 1978 (Mundo Diario, Avui, Tele/exprés, Solidaridad Nacional) comentaven els fets que es van protagonitzar a la sala de plens de l'Ajuntament amb l'alcalde Perelló.

»Un dels diaris (Tele/expres, 23-01-78) textualment deia "Finalizada la sesión los docientos vecinos que asistían se negaron a abandonarla y fueron discutiendo los argumentos del alcalde. Fue la asamblea masiva más bien llevada que hemos visto nunca en aquella sala. Dijeron que si han funcionado como escuela privada es porque durante 40 años ésta ha sido la única manera de dar una enseñanza catalana y progresista"»¹⁷



Sortida del Ple municipal del 22 de gener de 1978. La discussió continuà de forma informal. A la fotografia l'alcalde Perelló i el president de l'APA, Joan Piera

4.2.2 Economia

Deixem ara el tema dels edificis —ja ens n'ocuparem més endavant— i centrem-nos en la gestió econòmica. La quota voluntària, primer, i la quota indicativa, després, sorgeixen com a possibles solucions compatibles amb el principi **d'una escola oberta per a tothom**. Trobar i aplicar aquestes solucions va portar molta feina i moltes hores de discussions i debats. Utilitzarem de nou un número especial del *Cop d'Ull*, que es va publicar amb motiu dels 10è aniversari del Patufet, que inclou, també, un article de Francesc Batallé que porta per títol «Una novetat a l'Hospitalet» en el qual ens parla de la gestió econòmica i, a la vegada, el situa dins el context que vivia l'Escola.

«De quixots, banaus, sants, beneïts o bojos ens hem sentit dir per moltes persones des de fa 10 anys, quan els dèiem per primera vegada que l'escola es mantenia per les quotes voluntàries o indicatives que aporten les famílies.»

¹⁷ Pàg. 7-10.

»I l'important és que amb més o menys dubte, refús i suspicàcia per part de molta gent, l'escola es mantenia amb els seus tretze i seguia endavant.

»És veritat que se n'han passat de molt verdes com sous sense cobrar, lloguers endarrerits, proveïdors que han tingut paciència, discussions entre nosaltres, però la bona voluntat de tots plegats ha aconseguit el miracle: resistir.

»Repasant papers m'he trobat amb el primer pressupost de l'escola amb una quota mitjana de 517 ptes. I que la real —ja que la quota era totalment voluntària— fou de 325 ptes.

»Per salvar els dèficits d'aquest primer curs i també els següents, s'aconseguí l'ajuda econòmica de gent que sense portar-hi els fills van fer possible que l'escola tirés endavant. Algunes d'aquestes ajudes eren en forma de quota mensual i altres com a aportacions de fons perdut, però totes juntes salvaven, els "baches" que es produïen, sobretot al final de trimestre o curs. Cal constatar que la gent que ajudava no era benestant ni ho feia com a caritat, sinó que col·laborava en una forma de lluita per una millor escola.

»Quan ens fusionàrem amb el Sant Jordi del c/ Provença (curs 1970-1971) un bon grup de famílies no entengueren aquest nou sistema d'economia i no van voler continuar a l'escola, però la constància de pares i mestres que creïem que la quota voluntària era molt més justa que la fixa ens refermàrem en la nostra idea. No volíem per cap motiu fer passos endarrere al crear situacions de privilegis per a uns i, a la vegada, mantenir l'estructura injusta que l'escola amb un mínim de qualitat la tinguin solament els qui poden pagar-la.

»A causa de la quota voluntària es tingué una forta crisi en el curs 1972-1973. Aquest fou un dels pitjors moments, sobretot quan al convocar l'assemblea de pares per comentar l'economia, va haver-hi enfrontaments personals d'alguns pares, ja que al·legaven que la culpa era dels qui pagaven quotes baixes. Les famílies que se'n sentiren assenyalades marxaren de l'escola amb el disgust de tots plegats. Situacions semblants s'han produït un parell de vegades més.

»Com a conseqüència d'una d'aquestes crisis es canvià el sistema de quota voluntària pel de quota indicativa sobre barem. Aquest canvi i la subvenció del MEC ens donaren, ara fa quatre anys (any 1974), una millora important en el manteniment de l'escola.

»Deu anys predicant que l'escola no és un negoci i que calia mantenir-la amb l'aportació segons les possibilitats de cadascú per no fer-la classista, tot i que som conscients que patim la contradicció que la nostra escola costa molts diners per mantenir-hi un mínim de qualitat i que la lluita que estem portant, juntament amb les escoles del Col·lectiu, és per superar aquesta situació. Tot plegat és la demostració que volem arribar a ser escola pública.

»Encara que hi hagi pares que no ens entenguin, com aquell que després d'una d'aquelles fortes discussions em va enviar una nota en què rebutjava el sistema econòmic tot dient que "el que no són pessetes són punyetes i que tothom pagui el mateix perquè a tants caps tants barrets", la majoria creuen en el sistema i fan possible que l'escola continuï.¹⁸

4.2.3 El material de classe

Una de les característiques pròpies de l'escola fa referència al material escolar, tant per les seves característiques com per la seva organització i tractament econòmic. El criteri general —sobretot en els seus inicis— responia a la filosofia que sustentà l'economia explicada en l'apartat anterior i respongué a tres idees bàsiques: Que no es donessin diferències en els materials d'ús necessari a la classe per raó de recursos econòmics diferents segons les famílies.

- 1) Optimitzar al màxim els materials i els llibres, abaratint-ne el cos pel fet de centralitzar la compra a càrrec de l'escola i adquirint els materials més adequats i uniformes d'acord amb les necessitats del treball de les classes.

¹⁸ BATALLÉ, Francesc. «Una novetat a l'Hospitalet». *Cop d'Ull. 10 anys de lluita, 10 anys de treball, 10 anys per a l'Escola Pública*.

- 2) Val a dir que l'escola participà, junt amb altres escoles de Coordinació Escolar, en la creació de la Cooperativa Abacus, per tal de poder adquirir uns materials d'ús diari, de per sí bastant costosos i gens usuals en les escoles de l'època, com ara els llapis de colors, pintures, cartolines, tisores, pinzells, fang, plastilina, retoladors, etc., a part dels llibres de consulta absolutament necessaris pel fet que els nens i nenes no tenien llibre de text, fet que ha propiciat disposar d'una biblioteca escolar molt ben dotada i totalment al servei dels alumnes i del professorat.
- 3) Optimitzar aquests materials a través de la presa de consciència del respecte i cura que cal donar al material, entenent-lo com un bé de tots i de cadascun dels alumnes. Per això, i sempre d'acord amb les possibilitats de cada edat, es creà la Cooperativa de Material, que els alumnes gestionaven segons les necessitats de la classe en cada moment, a través d'uns responsables i del magatzem de material que hi havia a l'escola. D'aquest punt en parlarem més endavant en abordar el projecte pedagògic.